ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 6. apríla 2006 *

Vo veci C-428/04,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 6. októbra 2004,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: N. Yerrell a H. Kreppel, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Rakúskej republike, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,

žalovanej,

* Jazyk konania: nemčina.

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia J. Malenovský, S. von Bahr, A. Borg Barthet a A. Ó Caoimh (spravodajca),

generálny advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 20. októbra 2005,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojím návrhom domáha, aby Súdny dvor určil, že Rakúska republika tým, že

— neprijala napriek uplynutiu stanovenej lehoty zákon o služobnom pomere krajinských učiteľov (Landeslehrer-Dienstrechtsgesetz, BGBl. I, 69/2004, ďalej len „LDG"), zákon o poistení štátnych úradníkov, o zdravotnom poistení a o úrazovom poistení (Beamten-, Kranken- und Unfallversicherungsgesetz,

BGBl. 200/1967, ďalej len „B-KUVG“) a zákon o všeobecnom režime sociálneho zabezpečenia (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, ďalej len „ASVG“), ktorými sa má do rakúskeho práva prebrať smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. ES L 183, s. 1; Mim. vyd. 05/001, s. 349, ďalej len „smernica“), alebo v prípade, že uvedené zákony medzičasom prijala, túto skutočnosť neoznámila,

— neprebrala alebo prebrala len neúplne do rakúskeho práva článok 2 ods. 1 pokiaľ ide o učiteľov na školách pre povinnú školskú dochádzku v Tirolsku, článok 7 ods. 3, článok 8 ods. 2, článok 11 ods. 2, článok 12 ods. 4, a článok 13 ods. 2 písm. a) a b) smernice,

si nesplnila povinnosti, ktoré pre ňu vyplývajú z uvedených ustanovení, ako aj z článku 18 tejto smernice.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

2 Podľa článku 2 ods. 1 smernice:

„Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.).“

3 Článok 7 smernice nazvaný „Ochranné a preventívne služby“ stanovuje:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté povinnosti uvedené v článkoch 5 a 6, zamestnávateľ určí jedného alebo viacerých pracovníkov, aby vykonávali činnosti súvisiace s ochranou a prevenciou pred ohrozením pri práci v podniku a/alebo v prevádzke.

...

3. Ak sa tieto ochranné a preventívne opatrenia nemôžu zorganizovať z dôvodu nedostatku kvalifikovaného personálu v podniku a/alebo v prevádzke, zamestnávateľ si najíma kvalifikované externé služby alebo osoby.

...

7. Vzhľadom na charakter činností a veľkosť podnikov môžu členské štáty definovať kategórie podnikov, v ktorých zamestnávateľ, za predpokladu, že je kvalifikovaný, môže osobne prevziať zodpovednosť za opatrenia uvedené v odseku 1.

...“

4 Článok 8 ods. 1 a 2 smernice znie takto:

„1. Zamestnávateľ:

— vykonáva potrebné opatrenia na zabezpečenie prvej pomoci, hasenia požiaru a evakuácie pracovníkov, prispôsobené druhu činností a veľkosti podniku a/alebo prevádzky, s ohľadom na iné prítomné osoby,

— zabezpečuje všetky nevyhnutné kontakty s externými službami, najmä pokiaľ ide o prvú pomoc, rýchlu lekársku pomoc, záchranné práce a hasenie požiaru.

2. V zmysle odseku 1 zamestnávateľ, *medzi iným*, určí pracovníkov potrebných na realizáciu týchto opatrení — pre prvú pomoc, hasenie požiaru a evakuáciu pracovníkov.

Počet týchto pracovníkov, ich vyškolenie a vybavenie, ktoré majú k dispozícii, je primerané veľkosti a/alebo osobitným rizikám podniku a/alebo prevádzky."

5 Podľa článku 10 smernice:

„1. Zamestnávateľ vykoná primerané opatrenia, aby pracovníci a/alebo ich zástupcovia v podniku a/alebo v prevádzke obdržali v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou, ktoré môžu zohľadniť, medzi iným veľkosť podniku a/alebo prevádzky, všetky potrebné informácie o:

a) rizikách týkajúcich sa bezpečnosti a zdravia a o ochranných a preventívnych opatreniach a činnostiach, vzťahujúcich sa na podnik a/alebo prevádzku vo všeobecnosti, aj na každý typ pracoviska a/alebo práce;

b) opatreniach vykonaných v zmysle článku 8 ods. (2).

2. Zamestnávateľ vykoná primerané opatrenia, aby zamestnávatelia pracovníkov z akýchkoľvek vonkajších podnikov a/alebo prevádzok zamestnaných v jeho podniku a/alebo prevádzke obdržali v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou primerané informácie, týkajúce sa bodov uvedených v odseku 1 písm. a) a b), ktoré sa majú poskytnúť dotknutým pracovníkom.

3. Zamestnávateľ vykoná primerané opatrenia, aby pracovníci s osobitnými funkciami v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov alebo zástupcovia pracovníkov s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia

pracovníkov mali pre vykonávanie ich funkcií a v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou prístup k:

a) vyhodnocovaniu ohrozenia a ochranných opatrení uvedených v článku 9 ods. (1) písm. a) a b);

b) zoznamu a správam uvedeným v článku 9 ods. (1) písm. c) a d);

c) informáciám získaným prostredníctvom ochranných a preventívnych opatrení, od inšpekčných úradov a orgánov zodpovedných za bezpečnosť a ochranu zdravia."

6 Článok 11 ods. 2 smernice stanovuje:

„Pracovníci a/alebo zástupcovia pracovníkov s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov sa zúčastňujú vyváženým spôsobom v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou na alebo včas a vopred sa radia so zamestnávateľom o:

...

b) určení pracovníkov uvedených v článku 7 ods. (1) a 8 ods. (2) a činností uvedených v článku 7 ods. (1);

c) informáciách uvedených v článku 9 ods. (1) a 10;

d) získaní pomoci od kvalifikovaných služieb alebo osôb mimo podniku a/alebo prevádzky podľa článku 7 ods. (3) tam, kde je to vhodné;

...“

7 Podľa článku 13 smernice:

„1. Zodpovednosťou každého pracovníka je, podľa svojich možností, dbať o svoju vlastnú bezpečnosť a ochranu zdravia, ako aj o bezpečnosť a ochranu zdravia iných osôb dotknutých jeho konaním alebo povereniami v práci v súlade so školením a inštrukciami od zamestnávateľa, pokiaľ je to možné.

2. Na tento účel pracovníci v súlade s ich školením a inštrukciami od zamestnávateľa musia najmä:

a) správne používať stroje, prístroje, nástroje, nebezpečné látky, dopravné vybavenie a iné výrobné prostriedky;

b) správne používať pridelené osobné ochranné prostriedky a po použití ich vrátiť späť na určené miesto;

...“

8 V súlade s článkom 18 ods. 1 smernice členské štáty prijmú najneskôr do 31. decembra 1992 zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou a okamžite budú o tom informovať Komisiu.

Vnútroštátna právna úprava

9 Smernica bola prebratá do rakúskeho práva najmä spolkovým zákonom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci [Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheitsschutz bei der Arbeit (ArbeitnehmerInnenschutzgesetz), vo svojom znení uverejnenom v BGBl. I, 159/2001, ďalej len „ASchG“].

10 § 11 ASchG znie takto:

„...

(5) Osoby zodpovedné za bezpečnosť musia byť vopred informované o určení a odvolaní zástupcov pre bezpečnosť, pracovných lekárov, ako aj osôb poskytujúcich prvú pomoc, o hasení požiaru a evakuácii pracovníkov. Predpokladané určenie alebo

odvolanie musí byť predmetom porady s osobami zodpovednými za bezpečnosť, pokiaľ boli ustanovené orgány zastupujúce pracovníkov alebo ak sa určenie alebo odvolanie uskutočňuje v rámci výboru pre ochranu pracovníkov.

(6) V prípade, že orgán zastupujúci pracovníkov nie je ustanovený, zamestnávatelia:

1. sa pri plánovaní a zavádzaní nových technológii radia s osobami zodpovednými za bezpečnosť o dôsledkoch pre bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov v súvislosti s výberom pracovných prostriedkov alebo pracovného materiálu, pracovných podmienok a pracovného prostredia;

2. zapájajú osoby zodpovedné za bezpečnosť do výberu osobných ochranných prostriedkov a

3. prizývajú osoby zodpovedné za bezpečnosť k zisťovaniu a vyhodnocovaniu rizík a prijímaniu primeraných opatrení, ako aj k plánovaniu a organizovaniu vzdelávania.

(7) Zamestnávatelia:

1. zabezpečujú osobám zodpovedným za bezpečnosť prístup k dokumentom týkajúcim sa bezpečnosti a ochrany zdravia, ako aj k informáciám a správam o pracovných úrazoch;

2. poskytujú osobám zodpovedným za bezpečnosť nasledovné dokumenty:

   a) dokumenty o informáciách uvedených v § 3 ods. 2;

   b) výsledky meraní prítomnosti nebezpečných látok a hlučnosti, ako aj iných meraní a štúdií týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia a

   c) správy týkajúce sa prítomnosti látok a hlučnosti;

3. bezodkladne informujú osoby zodpovedné za bezpečnosť o akomkoľvek prekročení hodnôt a jeho príčinách, ako aj o opatreniach prijatých na nápravu a

4. informujú osoby zodpovedné za bezpečnosť o povinnostiach, príkazoch a povoleniach v oblasti ochrany pracovníkov.

...“

11 Podľa § 12 ods. 7 ASchG v prípade, ak nie sú určené osoby zodpovedné za bezpečnosť a nie je ustanovený orgán zastupujúci pracovníkov, musia byť všetci pracovníci informovaní o všetkých otázkach vymenovaných v § 11 ods. 7 rovnakého zákona a musia im byť poskytnuté všetky dokumenty uvedené v tomto poslednom citovanom ustanovení.

12 § 13 ods. 2 ASchG stanovuje, že v prípade, ak nie sú určené osoby zodpovedné za bezpečnosť a nie je ustanovený orgán zastupujúci pracovníkov, musia byť všetky otázky uvedené v § 11 ods. 5 a 6 tohto zákona predmetom porady so všetkými pracovníkmi a títo musia byť zapojení do ich riešenia.

13 Podľa § 15 ASchG sú pracovníci povinní v súlade s ich školením a pokynmi svojho zamestnávateľa správne používať pracovné nástroje a pridelené osobné ochranné prostriedky zodpovedajúce uvedenému zákonu.

14 § 25 ASchG stanovuje, že zamestnávatelia v prípade potreby určia osoby zodpovedné za hasenie požiaru a evakuáciu pracovníkov. Podľa rovnakého ustanovenia musí byť dostatočný počet pracovníkov schopný použiť hasiace prístroje.

15 Podľa § 26 tohto zákona ak sú na jednom pracovisku obvykle prítomní najmenej piati pracovníci jedného zamestnávateľa, je potrebné určiť dostatočný počet osôb zodpovedných za poskytovanie prvej pomoci. Toto ustanovenie takisto určuje, že tieto osoby musia byť dostatočne vyškolené na poskytovanie pomoci a že treba dbať na to, aby počas pracovnej doby bol prítomný v podniku dostatočný počet osôb schopných poskytnúť prvú pomoc vzhľadom na počet pracovníkov obvykle prítomných na pracovisku.

16 § 73 ods. 1 ASchG znie:

„Zamestnávatelia musia určiť zástupcov pre bezpečnosť. Túto povinnosť možno splniť:

1. zamestnávaním zástupcov pre bezpečnosť na základe pracovnej zmluvy (vlastní podnikoví zástupcovia pre bezpečnosť) alebo

2. využívaním externých zástupcov pre bezpečnosť v podniku alebo

3. využívaním služieb záchranárskeho strediska.

…“

17 Podľa § 79 ods. 1 ASchG:

„Zamestnávatelia sú povinní určiť pracovných lekárov. Túto povinnosť možno splniť:

1. zamestnávaním pracovných lekárov na základe pracovnej zmluvy (vlastní pracovní lekári podniku) alebo

2. využívaním externých pracovných lekárov v podniku alebo

3. využívaním služieb autorizovaného strediska pracovného lekárstva.

...“

18 Podľa § 10 ods. 3 spolkového zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia zamestnancov verejnej služby spolkového štátu [Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheitsschutz der in Dienststellen des Bundesbeschäftigten Bediensteten (Bundes--Bedienstetenschutzgesetz), vo svojom znení uverejnenom v BGBl. I, 131/2003, ďalej len „B-BSG“] určenie osôb zodpovedných za bezpečnosť si vyžaduje súhlas orgánu zastupujúceho pracovníkov podľa § 10 spolkového zákona o zastúpení pracovníkov (Bundes-Personalvertretungsgesetz, BGBl. 133/1967). Takáto požiadavka sa takisto vyžaduje, ak má zástupca pracovníkov zastávať funkciu osoby zodpovednej za bezpečnosť.

19 § 11 B-BSG znie:

„...

(2) Osoby zodpovedné za bezpečnosť nie sú pri výkone svojich úloh upravených spolkovým zákonom viazané žiadnymi inštrukciami.

...

(4) Zamestnávateľ sa radí s osobami zodpovednými za bezpečnosť o všetkých otázkach týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia.

(5) Osoby zodpovedné za bezpečnosť musia byť vopred informované o určení a odvolaní zástupcov pre bezpečnosť, stredísk pracovného lekárstva, ako aj osôb poskytujúcich prvú pomoc, osôb poverených hasením požiaru a evakuáciou pracovníkov. Predpokladané určenie alebo odvolanie musí byť predmetom porady s osobami zodpovednými za bezpečnosť, pokiaľ boli ustanovené orgány zastupujúce pracovníkov.

(6) Zamestnávateľ:

1. zabezpečuje osobám zodpovedným za bezpečnosť prístup k dokumentom týkajúcim sa bezpečnosti a ochrany zdravia, ako aj k informáciám a správam o pracovných úrazoch;

2. poskytuje osobám zodpovedným za bezpečnosť nasledujúce dokumenty:

   a) dokumenty o informáciách uvedených v § 3 ods. 2;

   b) výsledky meraní nebezpečných látok a hlučnosti, ako aj iných meraní a štúdií týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia a

c) správy týkajúce sa látok a hlučnosti;

3. bezodkladne informuje osoby zodpovedné za bezpečnosť o akomkoľvek prekročení hodnôt a jeho príčinách, ako aj o prijatých nápravných opatreniach a

4. informuje osoby zodpovedné za bezpečnosť o povinnostiach, príkazoch a povoleniach v oblasti ochrany pracovníkov."

20 § 12 ods. 6 B-BSG stanovuje, že prípadne nemusí byť informovaný každý pracovník podľa bodov 1, 2, 4 a 5 toho istého § 12, ak boli ustanovené osoby zodpovedné za bezpečnosť alebo ak existuje zastúpenie pracovníkov, pričom tieto osoby boli takto informované a informácie, ktoré majú k dispozícii, postačujú na zabezpečenie účinnej prevencie ohrozenia. Podľa uvedeného odseku 6 musí byť na tento účel zohľadnený obsah a cieľ informácií, ako aj existujúce riziká a vlastnosti služby.

21 V súlade s § 13 ods. 1 B-BSG sa zamestnávateľ radí s pracovníkmi o všetkých otázkach týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

22 Pracovníci sú podľa § 15 ods. 2 toho istého zákona povinní správne a v súlade s ich školením, ako aj pokynmi svojich nadriadených používať pracovné nástroje a pridelené osobné ochranné prostriedky zodpovedajúce uvedenému zákonu.

23 § 25 ods. 4 B-BSG stanovuje, že zamestnávateľ v prípade potreby musí určiť osoby zodpovedné za hasenie požiaru a evakuáciu pracovníkov. Podľa rovnakého ustanovenia musí byť dostatočný počet pracovníkov schopný použiť hasiace prístroje.

24 Podľa § 26 ods. 3 ak sú na jednom pracovisku obvykle prítomní najmenej piati pracovníci jedného zamestnávateľa, je potrebné určiť dostatočný počet osôb zodpovedných za poskytovanie prvej pomoci. Tieto osoby musia byť dostatočne vyškolené na poskytovanie pomoci. Toto isté ustanovenie upresňuje, že treba dbať na to, aby počas pracovnej doby bol prítomný v podniku dostatočný počet osôb schopných poskytnúť prvú pomoc vzhľadom na počet pracovníkov obvykle prítomných na pracovisku.

25 § 73 B-BSG stanovuje:

„(1) Zamestnávateľ musí určiť zástupcov pre bezpečnosť (odborníkov na bezpečnosť pri práci) pre služby spadajúce do oblasti pôsobnosti tohto spolkového zákona. Túto povinnosť možno splniť:

1. zamestnávaním zástupcov pre bezpečnosť na základe pracovnej zmluvy (vlastní podnikoví zástupcovia pre bezpečnosť) alebo

2. využívaním externých zástupcov pre bezpečnosť v podniku alebo

3. využívaním, v súlade s § 75 [ASchG], služieb záchranárskeho strediska, ktoré je zapísané na aktuálnom zozname uvedených stredísk vydanom spolkovým ministerstvom práce, zdravotníctva a sociálnych vecí.

...“

26 V súlade s § 76 ods. 1 B-BSG zamestnávateľ zabezpečí pre služby spadajúce do oblasti pôsobnosti tohto istého zákona lekársku starostlivosť poskytovanú pracovnými lekármi. Podľa § 77 ods. 1 B-BSG stredisko pracovného lekárstva má za úlohu jednak poskytovať poradenstvo zamestnávateľovi, pracovníkom, osobám zodpovedným za bezpečnosť a príslušnému orgánu zastupujúcemu pracovníkov v oblasti ochrany zdravia, podpory ochrany zdravia v súvislosti s pracovnými podmienkami, organizácie práce prispôsobenej pracovníkom a jednak podporovať zamestnávateľa v dodržiavaní jeho povinností v týchto oblastiach.

27 § 41 ods. 1 nariadenia spolkovej krajiny Viedeň týkajúceho sa pracovísk v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva (Wiener Arbeitsstättenverordnung in der Land- und Forstwirtschaft, LGBl. z 3. júla 2003, 27/2003, ďalej len „nariadenie spolkovej krajiny Viedeň“) stanovuje, že ak sú na jednom pracovisku súčasne skutočne prítomní najmenej piati pracovníci jedného zamestnávateľa, treba dbať na to, aby bol vyškolený minimálny počet osôb na poskytovanie prvej pomoci.

Konanie pred podaním žaloby

28 Po prvej výmene listov medzi rakúskymi orgánmi a Komisiou prijala Komisia oznámenie o právnej úprave na prebratie smernice do vnútroštátneho práva.

29 Komisia 12. januára 1998 adresovala Rakúskej republike listom výzvu týkajúcu sa bodov smernice, ktoré podľa jej názoru ešte neboli prebraté do vnútroštátneho práva. Rakúske orgány odpovedali listom z 15. apríla 1998.

30 Komisia v rámci druhej výmeny listov s uvedenými orgánmi požiadala o objasnenie a podrobnejšie informácie vo veci prijatia návrhov zákonov na prebratie smernice a Rakúska republika ju informovala o rôznych opatreniach prijatých v tomto smere.

31 Komisia 19. decembra 2002 adresovala Rakúskej republike podľa článku 226 ES odôvodnené stanovisko, ktorým vyzvala tento členský štát, aby prijal potrebné opatrenia na zabezpečenie správneho prebratia smernice do vnútroštátneho práva v dvojmesačnej lehote od jeho doručenia.

32 Po oznámení ďalších opatrení na prebratie smernice zo strany rakúskych orgánov Komisia dospela k záveru, že Rakúska republika neprijala všetky potrebné opatrenia na prebratie tejto smernice a rozhodla sa podať túto žalobu.

O žalobe

33 Komisia vo svojom návrhu uvádza sedem žalobných dôvodov na podporu svojej žaloby o nesplnenie povinnosti. Prvý žalobný dôvod je založený na porušení článku 18 tým, že Rakúska republika neprijala potrebné opatrenia na dosiahnutie

súladu s touto smernicou v stanovenej lehote, alebo v každom prípade tým, že o nich neinformovala Komisiu.

34 Ďalšie žalobné dôvody sa zakladajú na porušení viacerých konkrétnych ustanovení smernice. Komisia sa domnieva, že právne akty, ktoré jej boli oznámené, nepreberajú smernicu alebo zabezpečujú len jej nedostatočné prebratie. Vo svojej replike však upustila od žalobného dôvodu, ktorý sa týkal porušenia článku 12 ods. 4 smernice, takže už nie je opodstatnené ho skúmať.

O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 18 ods. 1 smernice

Argumentácia účastníkov konania

35 Komisia vo svojom návrhu tvrdí, že Rakúska republika tým, že neprijala v stanovenej lehote LDG, B-KUVG a ASVG na zabezpečenie prebratia smernice do vnútroštátneho práva, alebo v každom prípade tým, že o uvedených aktoch neinformovala Komisiu, si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 18 ods. 1 smernice. Vo svojej replike Komisia upresnila, že tento žalobný dôvod už neuplatňuje, pokiaľ ide o B-KUVG a ASVG.

36 Rakúska vláda tvrdí, že smernica bola v celosti prebratá do vnútroštátneho práva. Odvoláva sa najmä na LDG, o ktorom informovala Komisiu 10. septembra 2004.

Posúdenie Súdnym dvorom

37 Je nesporné, že čo sa týka určitého počtu povinností vyplývajúcich zo smernice, Rakúska republika až prijatím LDG dosiahla súlad so smernicou.

38 Existenciu nesplnenia povinnosti však treba posudzovať v závislosti od situácie, aká bola v členskom štáte ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, a zmeny, ku ktorým došlo po tejto lehote, Súdny dvor nemôže brať do úvahy (pozri najmä rozsudky z 30. mája 2002, Komisia/Taliansko, C-323/01, Zb. s. I-4711, bod 8, a z 9. júna 2005, Komisia/Belgicko, C-510/04, neuverejnený v Zbierke, bod 7).

39 V danom prípade lehota stanovená v odôvodnenom stanovisku uplynula 19. februára 2003, a keďže k nadobudnutiu účinnosti LDG došlo 1. septembra 2004 a Komisia bola o ňom informovaná 10. septembra 2004, treba určiť, že Rakúska republika si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú podľa článku 18 ods. 1 smernice. Prvý žalobný dôvod je preto dôvodný.

O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 2 ods. 1 smernice

Argumentácia účastníkov konania

40 Komisia pripomína, že smernica, ktorej cieľom je zavádzanie opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, sa vzťahuje na všetky

odvetvia činnosti, súkromné, ako aj verejné. Článok 2 ods. 1 tejto smernice však stále nebol prebratý, pokiaľ ide o učiteľov verejných škôl pre povinnú školskú dochádzku v Tirolsku.

41 Rakúska vláda tvrdí, že uvedený článok 2 ods. 1 bol prebratý pre celé spolkové územie prostredníctvom LDG a že táto právna úprava sa takisto vzťahuje na uvedených učiteľov.

Posúdenie Súdnym dvorom

42 Ako vyplýva z bodu 39 tohto rozsudku týkajúceho sa prvého žalobného dôvodu uvádzaného v žalobe, LDG nebol prijatý v lehote stanovenej v odôvodnenom stanovisku z 19. decembra 2003.

43 Z toho treba vyvodiť záver, že druhý žalobný dôvod je dôvodný.

O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 7 ods.3 smernice

Argumentácia účastníkov konania

44 Podľa článku 7 ods. 1 smernice zamestnávateľ určí jedného alebo viacerých pracovníkov, aby vykonávali činnosti súvisiace s ochranou a prevenciou pred

ohrozením pri práci, pokiaľ má k dispozícii kvalifikovaných pracovníkov na plnenie týchto úloh. Komisia tvrdí, že odsek 3 tohto článku, podľa ktorého zamestnávateľ musí najať kvalifikované externé služby alebo osoby, sa uplatňuje len v prípade, keď zamestnávateľ nemá k dispozícii kvalifikovaných pracovníkov v rámci podniku na vykonávanie takýchto činností.

45 § 73 ods. 1 a § 79 ods. 1 ASchG však zamestnávateľom dávajú možnosť zveriť ochranné a preventívne činnosti buď vlastným kvalifikovaným pracovníkom, alebo kvalifikovaným externým službám alebo osobám. Pokiaľ ide o zamestnancov verejnej služby spolkového štátu, § 73 B-BSG takisto priznáva zamestnávateľovi možnosť zveriť úlohy bezpečnosti a prevencie buď svojim vlastným zástupcom, buď externým odborníkom, alebo dokonca záchranárskemu technickému stredisku. § 76 toho istého zákona predpokladá využívanie výlučne stredísk pracovného lekárstva na účely poskytovania lekárskej starostlivosti.

46 Komisia sa domnieva, že rakúska právna úprava tým, že umožňuje zamestnávateľom voľný výber medzi vlastnými alebo externými zástupcami pre bezpečnosť na účely zabezpečenia prevencie pred ohrozením pri práci, nepreberá správne článok 7 ods. 3 smernice.

47 Rakúska vláda uvádza, že otázka, či zdroje podniku alebo prevádzky sú dostatočné na interné zabezpečenie týchto úloh, závisí nielen od veľkosti a povahy podniku, ale takisto od aspektov práva obchodných spoločností a práva upravujúceho výkon povolaní v oblasti remesiel, obchodu a priemyslu, ako aj kritérií pracovného práva a sociálneho práva. Predovšetkým treba takisto brať do úvahy existujúcu štruktúru rakúskych podnikov a skutočnosť, že 96,7% z nich zamestnáva menej ako 50 pracovníkov. Súhrn všetkých podnikov v Rakúsku tvoria hlavne malé a stredné podniky, je preto zriedkavé pokrytie oblasti prevencie ohrozenia pri práci vlastnými

kvalifikovanými pracovníkmi. Za týchto okolností bola zamestnávateľovi ponechaná sloboda výberu, aby sa pokryli výnimočné prípady, keď z dôvodu mimoriadnych okolností má podnik k dispozícii dostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov, z ktorých môže určiť osoby na účely poverenia úlohami v oblasti prevencie. Ustanovenia ASchG uvádzané Komisiou sú preto v súlade s článkom 7 ods. 3 smernice.

48 Pokiaľ ide o spolkových zamestnancov verejnej služby, rakúska vláda zastáva názor, že skutočnosť, že spolkový štát ako zamestnávateľ uznáva prvoradosť vnútornej prevencie pred nebezpečenstvami, vyplýva z § 73 ods. 1 B-BSG, podľa ktorého spolkové správne orgány disponujúce potrebným špecializovaným personálom môžu zabezpečiť prevenciu vlastnými kvalifikovanými pracovníkmi. Spolkový štát však ku dňu prijatia tohto zákona nedisponoval pracovníkmi s potrebnou kvalifikáciou a pre spolkové správne orgány zabezpečil poskytovanie starostlivosti o úradníkov prostredníctvom služieb externých stredísk pracovného lekárstva.

Posúdenie Súdnym dvorom

49 Článok 7 ods. 1 smernice ukladá zamestnávateľovi základnú povinnosť, ktorou je určenie jedného alebo viacerých pracovníkov, aby vykonávali činnosti súvisiace s ochranou a prevenciou pred ohrozením pri práci. V odseku 3 je upravená povinnosť najímania kvalifikovaných externých služieb alebo osôb (rozsudok z 15. novembra 2001, Komisia/Taliansko, C-49/00, Zb. s. I-8575, bod 23). Ako však už Súdny dvor rozhodol, táto povinnosť podľa odseku 3 je iba subsidiárna vo vzťahu k povinnosti vyjadrenej v odseku 1, keďže pripadá do úvahy len vtedy, „ak sa tieto ochranné a preventívne opatrenia nemôžu zorganizovať z dôvodu nedostatku kvalifikovaného personálu v podniku a/alebo v prevádzke“ (pozri rozsudok z 22. mája 2003, Komisia/Holandsko, C-441/01, Zb. s. I-5463, bod 20).

50 Článok 7 smernice teda obsahuje hierarchické usporiadanie povinností, ktoré sú uložené zamestnávateľom (pozri rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 21).

51 Tento výklad je posilnený samotným znením článku 11 ods. 2 smernice, t. j. ustanovením, ktoré odkazuje písmenom b) na určenie pracovníkov stanovené v uvedenom článku 7 ods. 1 tej istej smernice a písmenom d) na získanie pomoci od kvalifikovaných služieb alebo osôb mimo podniku podľa článku 7 ods. 3, pričom sa dodáva iba v prípade tohto druhého odkazu poznámka „tam, kde je to vhodné" (pozri rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 22).

52 Na zabezpečenie plného uplatňovania smernice jasným a presným spôsobom, musí jej prebratie do vnútorných právnych poriadkov členských štátov odrážať hierarchické usporiadanie definované v článku 7 smernice (rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 23).

53 Ako už takisto Súdny dvor rozhodol, vzhľadom na to, že smernica má za cieľ podporovať vyvážené podieľanie sa zamestnávateľov a pracovníkov na činnostiach súvisiacich s ochranou a prevenciou ohrozenia pri práci, práve uprednostňovaním zorganizovania týchto činností v rámci podniku môže byť najlepšie zabezpečený potrebný účinok smernice. Ponechanie zamestnávateľovi na výber medzi zorganizovaním týchto činností v rámci podniku alebo ich zabezpečením prostredníctvom kvalifikovaných externých služieb alebo osôb neprispieva k naplneniu takéhoto potrebného účinku smernice, ale predstavuje nesplnenie povinnosti zabezpečiť jej úplné uplatnenie (rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, body 54 a 55).

54 Z toho vyplýva, že ponechaním na zamestnávateľov či zveria činnosti súvisiace s ochranou a prevenciou pred ohrozením pri práci svojim vlastným kvalifikovaným

pracovníkom alebo externým službám, rakúska právna úprava nerešpektuje hierarchické usporiadanie povinností, ktoré sú zamestnávateľom uložené podľa článku 7 ods. 1 a 3 smernice, takže uvedená právna úprava nie je v súlade s týmito ustanoveniami. Tretí žalobný dôvod je preto dôvodný.

O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 8 ods. 2 smernice

Argumentácia účastníkov konania

55 Komisia tvrdí, že článok 8 ods. 2 smernice, podľa ktorého zamestnávateľ, medzi iným, určí pracovníkov potrebných na poskytovanie prvej pomoci, hasenie požiaru a evakuáciu pracovníkov, je bezpodmienečný a neumožňuje žiadne výnimky pre malé podniky, pokiaľ ide o určenie týchto pracovníkov. Na rozdiel od odseku 1 toho istého článku, ktorý zohľadňuje druh činnosti a veľkosť podniku a/alebo prevádzky a podľa ktorého tieto kritériá sú určujúce na prijatie potrebných opatrení, odsek 2 prvý pododsek uvedeného článku, ktorý zamestnávateľom ukladá povinnosť určiť pracovníkov, neobsahuje žiadny odkaz na tieto kritériá.

56 Komisia tvrdí, že článok 8 ods. 2 smernice nie je správne a v celosti prebratý do ASchG, ani do B-BSG, a ani do nariadenia spolkovej krajiny Viedeň z dôvodu, že táto vnútroštátna právna úprava stanovuje výnimky pre malé podniky, čím porušuje uvedené ustanovenie smernice.

57 Rakúska vláda tvrdí, že odkaz v článku 8 ods. 2 smernice na odsek 1 toho istého článku sa týka druhov opatrení, prispôsobených charakteru činností a veľkosti podniku, ktoré sú potrebné na poskytnutie prvej pomoci, hasenie požiaru a evakuáciu pracovníkov. Z toho podľa nej vyplýva, že tento článok 8 ods. 2 nestanovuje, že zamestnávateľ musí v každom prípade určiť pracovníkov zodpovedných za poskytovanie prvej pomoci, hasenie požiaru a evakuáciu, nezávisle na veľkosti podniku a druhu činností. Mal by tak urobiť berúc do úvahy tieto kritériá. Za týchto okolností sa rakúska vláda domnieva, že ustanovenia ASchG, B-BSG a nariadenia spolkovej krajiny Viedeň sú v súlade s uvedeným článkom 8 ods. 2.

Posúdenie Súdnym dvorom

58 V súlade s článkom 8 ods. 1 smernice zamestnávateľ vykonáva potrebné opatrenia na zabezpečenie prvej pomoci, hasenia požiaru a evakuácie pracovníkov, prispôsobené druhu činností a veľkosti podniku a/alebo prevádzky, s ohľadom na iné prítomné osoby.

59 Podľa odseku 2 prvého pododseku uvedeného článku zamestnávateľ v zmysle odseku 1, medzi iným, určí pracovníkov potrebných na realizáciu týchto opatrení.

60 Na rozdiel od výkladu, ktorý zastáva rakúska vláda, odkaz na odsek 1 článku 8 smernice, ktorý je uvedený v odseku 2 prvom pododseku toho istého článku,

neznamená, že povinnosť určenia pracovníkov uložená zamestnávateľovi je podmienená druhom činností a veľkosťou podniku a/alebo prevádzky.

61 Takéto obmedzenie povinnosti určenia nevyplýva zo znenia článku 8 ods. 2 prvého pododseku smernice, ktorý neuvádza žiadnu výnimku alebo obmedzenie založené na druhu činností alebo veľkosti podniku a/alebo prevádzky.

62 Okrem toho by takéto obmedzenie bolo v rozpore s cieľom smernice, ktorým je, ako to vyplýva z jej samotného názvu, zabezpečenie zavádzania opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, a bezdôvodne by zúžilo rozsah jej pôsobnosti, keďže sa podľa jej článku 2 ods. 1 vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, súkromné, ako aj verejné, okrem výnimiek, ktoré sama výslovne stanovuje. V dôsledku uvedeného obmedzenia by sa povinnosť určenia stanovená v článku 8 ods. 2 prvom pododseku smernice uplatňovala len na veľké podniky alebo prevádzky, alebo na také, ktoré vykonávajú určité činnosti, bez toho, aby boli stanovené jasné a objektívne kritériá na ich určenie.

63 Jediným cieľom smernice pritom nie je len zlepšenie ochrany pracovníkov pred pracovnými úrazmi a prevencia pred ohrozením pri práci, ale smernica takisto sleduje zavedenie osobitných organizačných opatrení v súvislosti s touto ochranou a prevenciou. Upresňuje tak niektoré prostriedky, ktorými je možné dosiahnuť cieľ stanovený zákonodarcom Spoločenstva (rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný,

bod 38). Ak by zákonodarca Spoločenstva zamýšľal obmedziť pôsobnosť článku 8 ods. 2 prvého pododseku smernice stanovením, vo vzťahu k podnikom určitej veľkosti alebo vykonávajúcim určité činnosti, obmedzenia povinnosti určiť pracovníkov zodpovedných za predmetné činnosti, výslovne by to uviedol.

64 Určite je možné v rámci konkretizácie požiadaviek stanovených v článku 8 ods. 2 prvom pododseku smernice zohľadniť dôležitosť alebo veľkosť podniku a/alebo prevádzky, ako aj druh činnosti, ktorú vykonávajú, ale nie je možné tak urobiť na účely vylúčenia *a priori* určenia pracovníkov na zabezpečenie predmetných činností ochrany a prevencie.

65 Článok 8 ods. 2 druhý pododsek smernice výslovne stanovuje, že počet pracovníkov určených podľa prvého pododseku toho istého ustanovenia, ich vyškolenie a vybavenie, ktoré majú k dispozícii, je primerané veľkosti a/alebo osobitným rizikám podniku a/alebo prevádzky. Aj keď je teda možné použiť tieto kritériá na určenie školenia a počtu určených zamestnancov, ako aj vybavenia, ktoré majú k dispozícii, nemožno ich zohľadniť na účely preukázania, či existuje povinnosť určenia podľa uvedeného prvého pododseku.

66 Odsek 2 prvý pododsek uvedeného článku 8 tak stanovuje povinné opatrenie pre prvú pomoc, hasenie požiaru a evakuáciu pracovníkov, a to určenie predmetných pracovníkov, ktoré je považované za potrebné bez ohľadu na druh činností a veľkosť podniku a/alebo prevádzky. Hoci je zrejme, že malé a stredné podniky majú svoje charakteristické zvláštnosti, ako aj osobitné potreby, ktoré môžu ovplyvniť potrebné

opatrenia, ktoré majú byť prijaté podľa článku 8 ods. 1 smernice, tieto osobitosti naozaj nemajú vplyv na vlastnú úroveň nebezpečenstva v podniku, a nemožno z nich vyvodzovať, že povinnosť určiť pracovníkov na realizáciu predmetných opatrení sa na takéto podniky nevzťahuje. Úlohy, ktoré títo pracovníci majú zabezpečiť, sa týkajú situácií, ktoré môžu nastať na pracoviskách bez ohľadu na veľkosť podniku a/alebo prevádzky.

67 Je teda treba vyvodiť záver, že nestanovením povinnosti zamestnávateľa vo všetkých prípadoch určiť pracovníkov zodpovedných za poskytovanie prvej pomoci, hasenie požiaru a evakuáciu pracovníkov bez ohľadu na veľkosť podniku a/alebo prevádzky, ako aj druh činností, ktoré sa v nich vykonávajú, rakúska právna úprava nie je v súlade s článkom 8 ods. 2 prvým pododsekom smernice a štvrtý žalobný dôvod je preto dôvodný.

O piatom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 11 ods. 2 smernice

68 Komisia v tomto ohľade upresňuje, že článok 11 ods. 2 smernice je vo veľkej časti prebratý do rakúskeho práva, s výnimkou povinnosti účasti a radenia sa uvedenej pod písmenom c) tohto ustanovenia vo vzťahu k informáciám uvedeným v článku 10 ods. 1 písm. a), ods. 2 a ods. 3 písm. c) smernice. Pokiaľ ide o článok 11 ods. 2 písm. d) smernice, domnieva sa, že v rakúskom práve chýba povinnosť účasti a radenia sa v prípade najímania kvalifikovaných externých služieb alebo osôb upraveného v článku 7 ods. 3 smernice.

O prebratí článku 11 ods. 2 písm. c) smernice

69 Na úvod treba pripomenúť, že ako už bolo uvedené v bodoch 49 až 53 tohto rozsudku, zamestnávateľ musí v súlade s článkom 7 ods. 1 smernice určiť jedného alebo viacerých pracovníkov, aby vykonávali činnosti súvisiace s ochranou a prevenciou pred ohrozením pri práci v podniku a/alebo v prevádzke. Vo svojom odseku 3 tento článok stanovuje takisto povinnosť najímania kvalifikovaných externých služieb alebo osôb, ale táto povinnosť je len subsidiárna vo vzťahu k povinnosti podľa odseku 1, keďže nastupuje až keď sa „tieto ochranné a preventívne opatrenia nemôžu zorganizovať z dôvodu nedostatku kvalifikovaného personálu v podniku a/alebo v prevádzke".

70 Na základe článku 11 ods. 2 smernice sa pracovníci a/alebo zástupcovia pracovníkov s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov musia vyváženým spôsobom zúčastňovať v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou na alebo včas a vopred sa radia so zamestnávateľom o rôznych otázkach vrátane:

— informácií uvedených najmä v článku 10 smernice [článok 11 ods. 2 písm. c)],

— najímania kvalifikovaných externých služieb alebo osôb tam, kde je to vhodné, stanoveného v článku 7 ods. 3 smernice [článok 11 ods. 2 písm. d)].

71 Povinnosť účasti a radenia sa stanovená v článku 11 ods. 2 písm. c) smernice sa vzťahuje na nasledujúce informácie, ktoré sú vymenované v článku 10 smernice:

— informácie, ktoré musia byť poskytnuté pracovníkom a/alebo ich zástupcom, o rizikách týkajúcich sa bezpečnosti a zdravia a o ochranných a preventívnych opatreniach a činnostiach, vzťahujúcich sa na podnik a/alebo prevádzku vo všeobecnosti, aj na každý typ pracoviska a/alebo práce [článok 10 ods. 1 písm. a)],

— informácie, ktoré musí zamestnávateľ poskytnúť zamestnávateľom pracovníkov z akýchkoľvek vonkajších podnikov a/alebo prevádzok zamestnaných v jeho podniku alebo prevádzke (článok 10 ods. 2), a

— informácie, ku ktorým musia mať pracovníci alebo zástupcovia pracovníkov s osobitnými funkciami v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov prístup pre vykonávanie ich funkcií, najmä informácie získané prostredníctvom ochranných a preventívnych opatrení, od inšpekčných úradov a orgánov zodpovedných za bezpečnosť a ochranu zdravia [článok 10 ods. 3 písm. c)].

72 Treba však upresniť, že žalobný dôvod Komisie je založený nie na porušení povinnosti poskytnúť informácie uvedené v článku 10 smernice, ale povinnosti zamestnávateľov radiť sa s pracovníkmi alebo zástupcami pracovníkov uvedenými v článku 11 ods. 2 smernice alebo umožniť im účasť na získaní uvedených informácií. Ide teda o porušenie povinnosti, ktorá predchádza povinnosti, ktorá je predmetom článku 10.

73 Po prvé, pokiaľ ide o povinnosť účasti a radenia sa, ktorá sa týka informácií uvedených v článku 10 ods. 1 písm. a) smernice, rakúska vláda tvrdí, že najmä v súlade s ustanoveniami spolkového zákona upravujúceho pracovné vzťahy a organizačnú štruktúru podnikov (Arbeitsverfassungsgesetz, ďalej len „ArbVG") sa zamestnanecká rada musí zúčastňovať na zisťovaní a vyhodnocovaní rizík, ako aj určovaní opatrení, ktoré sa majú prijať, a že v prípade, keď nie sú ustanovené orgány zastupujúce pracovníkov, táto úloha sa zabezpečuje osobami zodpovednými za bezpečnosť v súlade s príslušnými ustanoveniami ASchG. Ak v podniku a/alebo prevádzke nie je ani jedna z týchto dvoch kategórii osôb, je povinnosťou radiť sa so všetkými pracovníkmi o zisťovaní a vyhodnocovaní rizík, ako aj určovaní opatrení, ktoré sa majú prijať, a všetci pracovníci sa musia zúčastniť týchto činností. Zisťovanie a vyhodnocovanie rizík, ako aj určovanie opatrení, ktoré sa majú prijať, sa musí uskutočňovať so zreteľom na dotknuté pracovisko, pokiaľ je to nevyhnutné z dôvodov súvisiacich s prevenciou rizík. Podľa rakúskej vlády tieto úlohy predpokladajú radenie sa s pracovníkmi a ich účasť, pokiaľ ide o informácie vyplývajúce z činností súvisiacich s ochranou a prevenciou ohrozenia pri práci.

74 V tomto ohľade treba uviesť, že jedenáste a dvanáste odôvodnenie potvrdzujú, že k jej cieľom patrí dialóg a vyvážená účasť zamestnávateľov a pracovníkov pri prijímaní potrebných opatrení na ochranu pracovníkov pred pracovnými úrazmi a chorobami z povolania (pozri rozsudok Komisia/Holandsko, už citovaný, bod 39). Článok 11 ods. 2 smernice je výslovným vyjadrením tohto cieľa.

75 Pokiaľ ide o opatrenia prijaté Rakúskou republikou na prebratie písmena c) uvedeného ustanovenia, treba poznamenať, že postupné uvádzanie v rakúskej právnej úprave zamestnaneckej rady, osôb zodpovedných za bezpečnosť a pracovníkov vo všeobecnosti ako subjektov, ktoré sa majú podieľať na zisťovaní a vyhodnocovaní rizík, môže za predpokladu, že existuje orgán zastupujúci

pracovníkov, akým je zamestnanecká rada, spôsobiť, že pracovníci zodpovední za vykonávanie činností súvisiacich s ochranou a prevenciou, o ktoré presne ide v článku 7 ods. 1 smernice, sa nebudú zúčastňovať tohto zisťovania informácií, ako to práve naopak článok 11 ods. 2 písm. c) smernice požaduje.

76 Článok 11 ods. 1 smernice samozrejme stanovuje všeobecnú povinnosť zamestnávateľov radiť sa s pracovníkmi a/alebo ich zástupcami a umožniť ich účasť na všetkých záležitostiach týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Odsek 2 tohto článku sa však týka účasti a radenia sa s osobitnou skupinou pracovníkov, a to s pracovníkmi, ktorí majú osobitnú zodpovednosť za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov.

77 Pritom z príslušných ustanovení rakúskeho práva nevyplýva, že by osoby vykonávajúce činnosti súvisiace s ochranou bezpečnosti a zdravia pracovníkov mali konkrétne a osobitné postavenie, pokiaľ ide o radenie sa alebo vyváženú účasť v súvislosti s informáciami uvedenými v článku 10 ods. 1 písm. a) smernice, takže táto časť žalobného dôvodu Komisie týkajúceho sa uvedeného článku 11 ods. 2 písm. c) sa musí považovať za dôvodnú.

78 Treba dodať, že stanovením, že zisťovanie a vyhodnocovanie nebezpečenstiev a určovanie opatrení, ktoré sa majú prijať, sa uskutočňuje odkazom na druh dotknutého pracoviska, „pokiaľ je to nevyhnutné z dôvodov súvisiacich s prevenciou rizík“, tak ako to robí ArbVG, tento zákon zavádza podmienku, ktorá nie je v súlade s povinnosťou účasti a radenia sa vyplývajúcou z článku 11 ods. 2 písm. c) smernice v spojení s jej článkom 10 ods. 1 písm. a).

79 Po druhé, pokiaľ ide o povinnosť účasti a radenia sa týkajúcu sa informácií poskytovaných zamestnávateľom pracovníkov z akýchkoľvek vonkajších podnikov a/alebo prevádzok zamestnaných v podniku uvedenú v článku 11 ods. 2 písm. c) smernice v spojení s jej článkom 10 ods. 2, rakúska vláda sa domnieva, že § 8 ods. 2 bod 1 ASchG zabezpečuje prebratie tohto ustanovenia smernice.

80 Uvedené ustanovenie ASchG stanovuje, že ak pracovníci, ktorí nie sú zmluvne viazaní so zamestnávateľom zodpovedným za pracovisko, teda pracovníci z vonkajších podnikov, pracujú na takom pracovisku, tento zamestnávateľ je povinný v prípade potreby zaistiť, aby títo pracovníci boli informovaní o existujúcich rizikách na ich pracoviskách a podľa toho boli vyškolení.

81 Treba však konštatovať, že takéto ustanovenie nepreberá predbežnú povinnosť účasti a radenia sa s osobami zodpovednými za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov pri práci uvedenú v článku 11 ods. 2 písm. c) smernice, na ktorú sa Komisia odvoláva vo svojej žalobe, ale povinnosť informovania stanovenú v článku 10 ods. 2 smernice. Okrem toho treba v každom prípade uviesť, že podľa informácií, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, § 8 ods. 2 bod 1 ASchG stanovuje, že zamestnávateľ zodpovedný za pracovisko musí zaistiť, aby pracovníci z vonkajších podnikov boli informovaní o bezpečnostných a zdravotných rizikách. Článok 10 ods. 2 smernice však vyžaduje, aby zodpovedajúce informácie o týchto rizikách boli poskytnuté nie uvedeným pracovníkom, ale ich zamestnávateľom. Ak je aj toto ustanovenie ASchG považované za preberajúce tak predbežnú povinnosť účasti a radenia sa stanovenú v článku 11 ods. 2 písm. c) smernice, ako aj všeobecnú povinnosť informovania uvedenú v jej článku 10 ods. 2, zdá sa byť nedostatočným na zabezpečenie správneho prebratia týchto dvoch povinností.

82 Treba preto vyvodiť záver, že táto časť žalobného dôvodu Komisie týkajúceho sa článku 11 ods. 2 písm. c) smernice je takisto dôvodná.

83 Po tretie, pokiaľ ide o povinnosť účasti a radenia sa týkajúcu sa informácií uvedených v článku 10 ods. 3 písm. c) smernice, rakúska vláda tvrdí, že príslušné ustanovenia zákona z roku 1993 o inšpekcii práce (Arbeitsinspektionsgesetzes 1993, BGBl. 27/1993) a ASchG, ktoré sú uvedené v bodoch 60 a 61 návrhov generálneho advokáta, spĺňajú túto povinnosť.

84 Komisia, čo sa jej týka, tvrdí, že povinnosť účasti a radenia sa stanovená v uvedených vnútroštátnych ustanoveniach sa nevzťahuje na informácie uvedené v článku 10 ods. 3 písm. c) smernice, a vo svojej replike dodáva, že predpisy, na ktoré sa rakúska vláda odvoláva, stanovujú len všeobecné povinnosti informovania a oboznámenia, a že neexistuje dostatočne presná konkretizácia informácií, aké sú výslovne uvedené v článku 11 ods. 2 písm. c) smernice.

85 V tomto ohľade treba uviesť, že hoci príslušné ustanovenia rakúskeho práva upravujú oznamovanie informácií uvedených v článku 10 ods. 3 písm. c) smernice, tieto ustanovenia nedodržujú predbežnú a odlišnú povinnosť účasti, ako aj radenia sa s pracovníkmi, ktorí majú osobitné funkcie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov, tak ako je upravená v uvedenom článku 11 ods. 2 písm. c), t. j. v ustanovení, ktoré je predmetom žalobného dôvodu Komisie.

86 Ako totiž vyplýva z bodov 76 až 78 tohto rozsudku, rakúska právna úprava sa týka všeobecných povinností informovania alebo radenia sa s rôznymi osobami alebo orgánmi zastupujúcimi pracovníkov alebo zodpovednými, podľa vnútroštátneho práva, za otázky bezpečnosti, ale bez stanovenia účasti osobitnej skupiny pracovníkov s osobitnou zodpovednosťou v oblasti prevencie ohrozenia pri práci, ako aj bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov v súlade s článkom 7 ods. 1 a článkom 11 ods. 2 smernice.

87 Vzhľadom na neexistenciu ustanovení v rakúskom práve týkajúcich sa účasti a radenia sa s pracovníkmi s osobitnými úlohami, ako si to vyžaduje článok 11 ods. 2 písm. c) smernice, treba vyvodiť záver, že táto časť žalobného dôvodu Komisie je takisto dôvodná.

O prebratí článku 11 ods. 2 písm. d) smernice

88 Čo sa týka povinnosti účasti a radenia sa s pracovníkmi s osobitnými úlohami v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov stanovenej v článku 11 ods. 2 písm. d) smernice, Komisia tvrdí, že takáto povinnosť v súvislosti so získaním pomoci od kvalifikovaných služieb alebo osôb mimo podniku v rakúskej právnej úprave chýba.

89 Rakúska vláda v tomto ohľade tvrdí, že v súlade s príslušnými ustanoveniami ASchG musia byť osoby zodpovedné za bezpečnosť vopred informované a musia byť vyzvané, aby sa vyjadrili k určeniu a odvolaniu zástupcov pre bezpečnosť, pracovných lekárov a osôb poverených poskytovaním prvej pomoci, hasením požiaru a evakuáciou, s výnimkou prípadov, keď existuje orgán zastupujúci pracovníkov, ktorý sa môže v tejto oblasti vyjadriť, alebo keď tieto otázky boli prejednané v rámci výboru pre bezpečnosť a hygienu. Podobné ustanovenia týkajúce sa verejnej služby obsahuje B-BSG.

90 Treba uviesť, že rakúska vláda v tomto ohľade zamieňa povinnosti vyplývajúce z článku 11 ods. 2 písm. b) smernice, ktorý odkazuje na pracovníkov podniku alebo prevádzky určených na vykonávanie určitých činností v súlade s článkom 7 ods. 1

a článkom 8 ods. 2 smernice, s odlišnou povinnosťou vyplývajúcou z článku 11 ods. 2 písm. d), ktorá sa týka prípadov, keď si zamestnávatelia v súlade s článkom 7 ods. 3 smernice najímajú kvalifikované externé služby alebo osoby. Právna úprava, na ktorú sa v danom prípade odvoláva rakúska vláda, sa obmedzuje na prebratie prvej povinnosti uvedenej v článku 11 ods. 2 písm. b) smernice a netýka sa povinnosti uvedenej pod písmenom d) toho istého ustanovenia, ktorá je odlišná.

91 Rakúska republika si tým, že vo svojej právnej úprave nestanovila povinnosť účasti a radenia sa s pracovníkmi s osobitnými úlohami v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov v prípade využívania kvalifikovaných externých služieb alebo osôb, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 11 ods. 2 písm. d) smernice.

92 Treba preto vyvodiť záver, že piaty žalobný dôvod založený na porušení článku 11 ods. 2 písm. c) a d) smernice je dôvodný.

O šiestom žalobnom dôvode založenom na porušení článku 13 ods. 2 písm. a) a b) smernice

93 Komisia v tejto súvislosti poukazuje na povinnosť pracovníkov správne používať jednak stroje, prístroje, nástroje, nebezpečné látky, dopravné vybavenie a iné výrobné prostriedky [článok 13 ods. 2 písm. a) smernice] a jednak osobné ochranné

prostriedky pridelené týmto pracovníkom, ktorí sú po ich použití povinní vrátiť ich späť na určené miesto [článok 13 ods. 2 písm. b)].

Argumentácia účastníkov konania

94 Komisia k prvej časti žalobného dôvodu uvádza, že pojem „pracovné nástroje" použitý v ASchG a v B-BSG pokrýva všetky položky vymenované v článku 13 ods. 2 písm. a) smernice, ale nevzťahuje sa na nebezpečné látky. Podľa nej všeobecný odkaz na predpisy a správne pokyny, ktoré nie sú presne definované, ako je odkaz uvedený v § 15 ASchG a B-BSG, nie je dostatočný na zabezpečenie zodpovedajúceho prebratia článku 13 ods. 2 písm. a) smernice.

95 Pokiaľ ide o článok 13 ods. 2 písm. b) smernice, Komisia tvrdí, že hoci správne použitie osobných ochranných prostriedkov je upravené, nie je tomu tak v prípade povinnosti vrátiť ich po použití späť na určené miesto. Podľa nej túto poslednú uvedenú povinnosť treba upraviť samostatne v právnom predpise preberajúcom uvedené ustanovenie, aby tak pracovníci mali jasnú, presnú a podrobnú predstavu o svojich povinnostiach.

96 Rakúska vláda po odcitovaní § 15 ASchG upresňuje, že pravidlá ochrany pracovníkov týkajúce sa používania nebezpečných látok sú upravené predovšetkým v hlave IV ASchG, v nariadení o hraničných hodnotách látok a karcinogénov, v nariadení na ochranu pracovníkov/pracovníčok pred nebezpečenstvom vyplýva-

júcim z biologických látok, v nariadení o ochrane zamestnancov spolkového štátu pred nebezpečenstvom vyplývajúcim z biologických látok, ako aj v článku 52 a nasl. všeobecného nariadenia o ochrane pracovníkov. Podobné ustanovenia boli prijaté v oblasti ochrany zamestnancov spolkového štátu.

97 Pokiaľ ide o povinnosť zamestnancov vrátiť po použití pridelené osobné ochranné prostriedky späť na určené miesto, rakúska vláda zdôrazňuje, že rakúska právna úprava z hygienických dôvodov stanovuje, že tieto prostriedky sú určené na osobné použitie len jedným pracovníkom. Použitie určitých osobných ochranných prostriedkov viacerými pracovníkmi je povolené, len ak sa tieto prostriedky využívajú príležitostne, pričom musia byť dostatočným spôsobom vyčistené a vydezinfikované po ich použití.

Posúdenie Súdnym dvorom

98 Po prvé, pokiaľ ide o povinnosť zamestnancov podľa článku 13 ods. 2 písm. a) smernice, je potrebné pripomenúť, že v rámci žaloby podanej podľa článku 226 ES prináleží Komisii bez toho aby sa mohla opierať o akúkoľvek domnienku, preukázať existenciu uplatňovaného nesplnenia povinnosti a predložiť Súdnemu dvoru skutočnosti nevyhnutné na preverenie existencie tohto nesplnenia Súdnym dvorom (pozri rozsudok z 12. mája 2005, Komisia/Belgicko, C-287/03, Zb. s. I-3761, bod 27 a tam citovanú judikatúru).

99 Prebratie smernice do vnútroštátneho práva si nevyhnutne nevyžaduje formálne a doslovné prevzatie jej obsahu do výslovného a osobitného právneho predpisu a môže ho spĺňať všeobecný právny kontext, ak tento účinne zabezpečuje dostatočne

jasným a presným spôsobom úplné uplatnenie smernice (pozri najmä rozsudky zo 7. januára 2004, Komisia/Španielsko, C-58/02, Zb. s. I-621, bod 26, a z 20. októbra 2005, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-6/04, Zb. s. I-9017, bod 21).

100 Skutočnosť, že článok 13 ods. 2 písm. a) smernice uvádza nebezpečné látky medzi pracovnými prostriedkami, nebráni na vnútroštátnej úrovni rozlišovaniu medzi rôznymi príčinami pracovných rizík, pokiaľ je dosiahnutý cieľ uvedený v odseku 1 toho istého ustanovenia. To stanovuje, že pracovníci musia dbať o svoju vlastnú bezpečnosť a ochranu zdravia, ako aj o bezpečnosť a ochranu zdravia iných osôb dotknutých ich konaním alebo opomenutím pri práci.

101 Ako uviedol generálny advokát v bode 81 svojich návrhov, Komisia v danom prípade nepreukázala, v akom rozsahu rakúska právna úprava ohrozuje tento cieľ, pretože sa obmedzila na tvrdenie, že keby pracovné nástroje a nebezpečné látky boli uvedené spoločne, zamestnanci by mali jasnejšiu predstavu o svojich povinnostiach. Takáto domnienka však nestačí na preukázanie uplatňovaného nesplnenia povinnosti.

102 Okrem toho sa Komisia v reakcii na rakúskou vládou predložený výpočet rôznych nariadení o ochrane pracovníkov, ktoré sa týkajú používania nebezpečných látok v Rakúsku, obmedzuje na tvrdenie, že všeobecný odkaz na predpisy a správne pokyny nie je dostatočný na zabezpečenie zodpovedajúceho prebratia článku 13 ods. 2 písm. a) smernice. Nevysvetľuje, čím právna úprava uvádzaná rakúskou vládou neinformuje pracovníka o povinnosti správne používať nebezpečné látky, s ktorými prichádza do styku pri výkone svojej pracovnej činnosti.

103 Za týchto okolností treba uviesť, že šiesty žalobný dôvod Komisie v rozsahu, v ktorom sa týka uplatňovaného porušenia článku 13 ods. 2 písm. a) smernice, nie je dôvodný.

104 Po druhé, pokiaľ ide o údajné porušenie článku 13 ods. 2 písm. b) smernice týkajúce sa povinnosti správneho používania osobných ochranných prostriedkov pridelených pracovníkom a ich vrátenia po použití späť na určené miesto, rakúska vláda tvrdí, že uvedené prostriedky sú z hygienických dôvodov určené na osobné použitie len jedným pracovníkom, takže ich uloženie na miesto nemá žiadny účel, keďže nemôžu byť použité všetkými zamestnancami.

105 Článok 13 ods. 2 písm. b) smernice však jasne rozlišuje medzi povinnosťou správne používať predmetné prostriedky a povinnosťou vrátiť ich po použití späť na určené miesto. Hoci spôsob zvolený v rakúskej právnej úprave z hygienických dôvodov stanovuje, že ochranné prostriedky na osobné použitie jednotlivými pracovníkmi môžu prispieť k ľahšiemu splneniu druhej povinnosti uvedenej v tomto ustanovení, nezabezpečuje však správne uloženie týchto prostriedkov na miesto.

106 Navyše samotná rakúska vláda pripúšťa, že za určitých okolností je povolené použitie osobných ochranných prostriedkov viacerými pracovníkmi, takže nemožno ani prijať jej argumentáciu zdôvodňujúcu nestanovenie povinnosti uloženia týchto prostriedkov na miesto tým, že sú poskytnuté na osobné použitie jednotlivými pracovníkmi.

107 Treba teda skonštatovať, že šiesty žalobný dôvod Komisie založený na porušení článku 13 ods. 2 písm. b) smernice je dôvodný.

108 So zreteľom na predchádzajúce úvahy je opodstatnené určiť, že:

Rakúska republika si tým, že v rozpore s požiadavkami článku 18 ods. 1 smernice neprijala v stanovenej lehote LDG a neprebrala alebo prebrala len neúplne článok 2 ods. 1 pokiaľ ide o učiteľov na školách pre povinnú školskú dochádzku v Tirolsku, článok 7 ods. 3, článok 8 ods. 2, článok 11 ods. 2 písm. c) a d) a článok 13 ods. 2 písm. b) tej istej smernice, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z uvedených ustanovení tejto smernice.

109 Vo zvyšnej časti je opodstatnené žalobu zamietnuť.

O trovách

110 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa odseku 3 prvého pododseku tohto ustanovenia Súdny dvor môže rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania nemajú úspech v jednej časti alebo vo viacerých častiach predmetu konania.

111 Vzhľadom na to, že Komisia v rámci svojich dôvodov nemala úspech len v jednej časti šiesteho žalobného dôvodu týkajúcej sa porušenia článku 13 ods. 2 písm. a) smernice, Rakúska republika znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť päť šestín trov konania, ktoré vznikli Komisii.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Rakúska republika si tým, že v rozpore s požiadavkami článku 18 ods. 1 smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci neprijala v stanovenej lehote zákon o služobnom pomere krajinských učiteľov (Landeslehrer-Dienstrechtsgesetz) a neprebrala alebo prebrala len neúplne článok 2 ods. 1, pokiaľ ide o učiteľov na školách pre povinnú školskú dochádzku v Tirolsku, článok 7 ods. 3, článok 8 ods. 2, článok 11 ods. 2 písm. c) a d) a článok 13 ods. 2 písm. b) tej istej smernice, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z uvedených ustanovení tejto smernice.**

2. **Žaloba sa vo zvyšnej časti zamieta.**

3. **Rakúska republika znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť päť šestín trov konania, ktoré vznikli Komisii.**

Podpisy